

Badó Attila-Márki Dávid

Bírósági igazgatás Romániában¹

I. Rövid összefoglaló a rendes bíróságok igazgatásáról, a közreműködő személyekről, szervezetekről

Románia igazságszolgáltatási rendszere sok hasonló vonást hordoz a magyar bírósági szervezetrendszerrel.

1. **Vezetőkollégium:** a bíróság elnökéből, az alelnökéből és 9 bíróból áll. A vezetőkollégium azon ülésein, amelyeken gazdasági / pénzügyi / adminisztratív kérdéseket tárgyalnak meg, tanácskozási joggal részt vesz a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék gazdasági menedzsere is.
2. **Bírósági elnökök:** Mindegyik bíróság élén az elnök áll, aki a bíróság tevékenységének hatékony megszervezése érdekében irányítja a bíróság működését. Az elnökök biztosítják és ellenőrzik a szervezeti és működési szabályukban meghatározott kötelezettségek betartását.²
3. **Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa:** A Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa felel a bírák függetlenségéért, valamint a jogszabályok, etikai normák és szakmai követelmények érvényesüléséért. A Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa 19 tagból áll. A Tanács 14 (9 bíró és 5 ügyész) tagját a bíróságok/ügyészségek bírói/ügyészi közgyűlései választják és személyes meghallgatás után a Parlament mindkét háza hagyja jóvá. Ezen felül 2 tag Szenátus által megválasztott, a civilszervezetekben tevékenykedő kiemelkedő szakmai és erkölcsi hírnévvel rendelkező jogász szakember. Ezen felül a Tanács három ex officio tagja az igazságügyminiszter, a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék elnöke, valamint a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék mellett működő Ügyészség főügyésze.³ A Tanács tagjainak mandátuma 6 év.
4. **Igazságügyi Minisztérium:** Az igazságszolgáltatás igazgatásával összefüggő hatásköröket az Igazságügyi Minisztérium gyakorolja. Tevékenységével hozzájárul a

¹ 1 Készült az Igazságügyi Minisztérium és a 120693 számú, „A pártatlanság biztosítása az igazságszolgáltatásban” című OTKA kutatás támogatásával.

² 304/2004. sz 43. cikk

³ Románia Alkotmánya 133. szakasz (2) bek.

bírósági szervezetrendszer működéséhez és biztosítja az igazságszolgáltatás működéséhez szükséges feltételeket.

5. A Magisztratúra Országos Intézete: Magisztrátusok Országos Intézete a Magisztrátusok Legfelsőbb Tanácsa által koordinált közintézmény, amely a bírák és ügyészek képzéséért, a már tisztségben levő bírák és ügyészek folyamatos szakmai képzéséért felelős.

II. Háttér információk az igazgatás lényegi, vitára okot adó elemeiről

A bírósági rendszer alapelveit, felépítését és szervezetét Románia Alkotmánya, valamint a bíróságok szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény határozza meg.

A román bírósági rendszer az alábbi bíróságokból épül fel:

1. Legfelsőbb Semmisítő-és Ítélszék
2. Fellebbviteli bíróságok
3. Törvényszékek
4. Szakosított törvényszékek
5. Körzeti bíróságok
6. Katonai bíróságok⁴

Hasonlóan a magyar rendszerhez, az egyes bíróságok élén a bírósági elnök áll irányítási jogkörökkel.

A hazai példától eltérően a román bíróságok szervezeti irányításában kiemelkedő szerepet töltenek be az úgynevezett vezetőkollégiumok, amelyek az egyes bíróságok vezetésével összefüggő általános kérdésekben rendelkeznek döntési jogkörrel.

Legfelsőbb Semmisítő- és Ítélszék

A Legfelsőbb Semmisítőszék vezetését az elnök, az alelnök és a vezetőkollégium gyakorolja.

A vezetőkollégium a bíróság elnökéből, az alelnökéből és 9 bíróból áll. A vezetőkollégium azon ülésein, amelyeken gazdasági / pénzügyi / adminisztratív kérdéseket tárgyalnak meg, tanácskozási joggal részt vesz a Legfelsőbb Semmisítő- és Ítélszék gazdasági menedzsere is.

A vezetőkollégium:

- jóváhagyja a Legfelsőbb Semmisítő- és Ítélszék adminisztratív szervezeti és működési szabályzatát;

⁴ 304/2004. sz. 2. cikk (2) bek.

- elemzi a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék bírói tisztségére benyújtott pályázatokat és a Magisztrátus Legfelsőbb Tanácsának plénuma elé terjeszti a bírói tisztségbe való előléptetéssel kapcsolatos ajánlását;
- javaslatot terjeszt elő a Magisztrátus Legfelsőbb Tanácsának a magisztrátus-asszisztensek kinevezésére, előléptetésére, áthelyezésére, felfüggesztésére és a tisztségének megszüntetésére;
- javaslatot terjeszt elő a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék költségvetés-tervezetére, valamint
- teljesíti a bíróság adminisztratív szervezeti és működési szabályzatában előírt egyéb feladatköröket.⁵

Ítéltáblák, Törvényszékek, Szakosított Törvényszékek, bíróságok

Mindegyik bíróság élén az elnök áll, aki a bíróság tevékenységének hatékony megszervezése érdekében irányítja a bíróság működését.

Az elnökök biztosítják és ellenőrzik a szervezeti és működési szabályukban meghatározott kötelezettségek betartását.⁶

A Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszékhez hasonlóan, minden bíróságon vezetőkollégium működik. Az Ítéltáblákon és Törvényszékeken az elnökből és a bírók közgyűlése által választott 6 bíróból, a Szakosított Törvényszékeken és a helyi bíróságokon az elnökből és a bírók közgyűlése által választott 2 vagy 4 bíróból áll. A vezetőkollégium dönt a bíróság általános vezetési, irányítási kérdéseiben.⁷

Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa

A Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa felel a bírák függetlenségéért, valamint a jogszabályok, etikai normák és szakmai követelmények érvényesüléséért.

A Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa 19 tagból áll. A Tanács 14 (9 bíró és 5 ügyész) tagját a bíróságok/ügyészségek bírói/ügyészi közgyűlései választják és személyes meghallgatás után a Parlament mindkét háza hagyja jóvá. Ezen felül 2 tag Szenátus által megválasztott, a civilszervezetekben tevékenykedő kiemelkedő szakmai és erkölcsi hírnévvel rendelkező jogász szakember. Ezen felül a Tanács három ex officio tagja az igazságügyminiszter, a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék elnöke, valamint a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék mellett működő Ügyészség főügyésze.⁸ A Tanács tagjainak mandátuma 6 év.

A Tanács a Köztársasági elnök részére javaslatokat tesz a bírák és ügyészek kinevezésére. A Tanács jogosult a bírók és ügyészek fegyelmi eljárásának lefolytatására. A fegyelmi eljáráson hozott határozat a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszéken megtámadható.

⁵ 304/2004. sz 29. cikk.

⁶ 304/2004. sz 43. cikk.

⁷ 304/2004. sz 49. cikk.

⁸ Románia Alkotmánya 133. szakasz (2) bek.

Igazságügyi Minisztérium

Az igazságszolgáltatás igazgatásával összefüggő hatásköröket az Igazságügyi Minisztérium gyakorolja. Tevékenységével hozzájárul a bírósági szervezetrendszer működéséhez és biztosítja az igazságszolgáltatás működéséhez szükséges feltételeket.

A Magisztratúra Országos Intézete

A Magisztrátusok Országos Intézete a Magisztrátusok Legfelsőbb Tanácsa által koordinált közintézmény, amely a bírák és ügyészek képzéséért, a már tisztségben levő bírák és ügyészek folyamatos szakmai képzéséért felelős.

A Magisztrátusok Országos Intézetét 13 tagú tudományos tanács vezeti. A Tanács tagjai a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék egy bírója, a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék mellett működő ügyészség egy ügyésze, a bukaresti ítélőtábla egy bírója, a bukaresti ítélőtábla mellett működő ügyészség egy ügyésze, akiket a Magisztrátusok Legfelsőbb Tanácsa jelöl ki, három egyetemi tanár, akiket a Bukaresti Egyetem jogi kara, a Iași-i Alexandru Ioan Cuza Egyetem jogi kara és a Kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetem jogi kara ajánl, az Intézet oktatószemélyzetének 3 képviselője, az igazságügyi gyakoronokok egy képviselője, a bírák és ügyészek törvényesen létrehozott szakmai társulásainak egy képviselője, valamint a Magisztrátusok Országos Intézetének igazgatója.⁹

Bírói szelekció

A igazságszolgáltatással kapcsolatos törvények 2018-ban hatályba lépett módosításai átalakították a bíróvá válás feltételeit.

A jelenlegi szabályokon alapuló rekrutációs rendszerben a 4 éves egyetemi jogászképzés után a Nemzeti Igazságszolgáltatási Intézetben (Magisztratúra Országos Intézete) 4 éves képzésen kell részt venniük a jelölteknek, amit 2 éves gyakoronoki idő követ. A képzések végeztével a bírók kinevezéséről a Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa dönt, az adott bíróságok javaslatai alapján. A bírókat élethossziglan a Köztársasági elnök nevezi ki.¹⁰

III. Alapadatok az igazságszolgáltatási tanácsról angol nyelven a tanács adatszolgáltatása alapján

Official name in original language	Consiliul Superior al Magistraturii
Official name in English	Superior Council of Magistracy
Address	141B Calea Plevnei, 6th district, 060011, Bucharest

⁹ 304/2004. sz 104. cikk.

¹⁰ Veress Emőd: Hogyan lesz valaki bíró vagy ügyész? Megjegyzések az igazságügyi reform egyik kulcskérdéséről <https://www.nyugat.ro/?p=782> 2019. 01. 23.

Telephone number	+4 021.319.81.89
Website	www.csm1909.ro
e-mail	international@csm1909.ro
Brief history	The Romanian Superior Council of Magistracy was first established on 1st June, 1909, under the Law that amended the Law on judicial organisation of 1890. During the communist regime (1949-1989), it ceased to exist. In 1991, when the new Romanian Constitution was adopted, the Council became a constitutional body, for the first time in its long history. The Constitutional revision of 2003 brought fundamental amendments with respect to the role, structure and competences of the Superior Council of Magistracy and empowered a fully operational and efficient Council, which started operating in January 2005.
Constitutional or legal status/basis	The Constitution of Romania, Chapter VI – Judicial Authority, Section III, articles 133 and 134, provides the role, structure and attributions of the Superior Council of Magistracy. Art. 133 states that the Council is to act as guarantor of the justice independence.
Legal acts regulating the status	The SCM statute is regulated by Law no.317/2004 on the Superior Council of Magistracy
Composition:	
Total number of members	19 members
Term of office	6 years
Is there a possibility to be renewed as a member?	No
Do the members have a full-time position or not?	Full-time
Make up	- 14 magistrates (9 judges and 5 prosecutors, representing all levels of jurisdiction) elected by the general assemblies of magistrates and validated by the Romanian Senate - 2 lay members , elected by the Romanian Senate - 3 ex officio members : the president of the High Court of Cassation and Justice, the minister of justice and the general prosecutor of the Prosecutor’s Office attached to the High Court of Cassation and Justice.
Is there a majority of Judges?	Yes (10 judges, including the President of the HCCJ, out of 19 members)
Presidency	President: is elected among the members who are also judges or prosecutors for a 1 year term of office; (if the

	<p>President is a judge than the Vice-president must be a prosecutor and vice-versa) Vice-president: is elected among the members who are also judges or prosecutors for a 1 year term of office</p>
Main Competences:	
Career of judges and / or prosecutors	<p>Ensures the observance of competence criteria in the magistrates' career; decides with respect to the magistrates' career (appointment into leading positions, transfer, secondment, proposals for appointment into and the release from the leading positions within the High Court of Cassation and Justice, consultative advice on the proposal of the minister of justice for the appointment into and release from leading positions within the Prosecutor's Office by the High Court of Cassation and Justice).</p>
Judicial training	<p>The SCM coordinates the activity of the National Institute of Magistracy and approves annually the Programme of Professional training for judges and prosecutors</p>
Discipline	<p>Through its sections, the Superior Council of Magistracy fulfils the role of a court in the field of the disciplinary liability of judges, prosecutors and assistant magistrates. The SCM's Plenum settles the appeals brought by judges and prosecutors against the decisions rendered by its sections.</p>
Ethics	<p>Approves the Code of judicial ethics and deontology; ensures the observance of professional ethics</p>
Opinions on legislation / other opinions	<p>The Superior Council of Magistracy elaborates and adopts secondary legislation regarding the judiciary and issues a consultative advice on draft normative acts that refer to the activity of the judicial authority, as well as draft orders and regulations approved by the minister of justice, in the cases provided by the law.</p>
Other Competencies	<p>Defends the independence of the Judiciary or the independence, impartiality and professional reputation of judges and prosecutors; Contributes to the efficient organisation and functioning of courts and prosecutor's offices; Approves the search, detention or preventive arrest of judges and prosecutors.</p>
Status of decisions	<p>Administrative nature</p>
Review	<p>According to the Constitution of Romania the decisions of the Superior Council of Magistracy are final and irrevocable except of those concerning the magistrates' disciplinary liability which may be appealed on points of law before the 5 panel judges of the High Court of Cassation and Justice. As well, the SCM's decisions regarding the career and rights of magistrates may be appealed on points of law before the administrative and</p>

Budget	<p>contentious Section within the High Court of Cassation and Justice</p> <p>The SCM has its own budget which is approved annually by the Romanian Parliament. Under the Public Finance Law 500/2002 and the provisions of the Fiscal Responsibility Law 69/2010, the Ministry of Public Finance (MOPF) establishes the expenditure ceiling for each primary spending authority in the judicial sector. The SCM files with the MOPF its own budget proposal which is included in the draft budget law. After the endorsement of the draft by the government, the Parliament approves budgets as a whole. The budget of the courts or prosecutors' offices is not included in the budget of the SCM, but they are endorsed by the SCM and follow the same procedure. The High Court of Cassation and Justice manages its own budget; the Prosecutors' Office by the High Court of Cassation and Justice is primary spending authority and manages its own budget and the budget of the prosecutors' offices; the Ministry of Justice manages the budget of all the courts, except the High Court.</p>
---------------	--

11

IV. Alapadatok az igazságszolgáltatási tanácsról angol nyelven a tanács adatszolgáltatása alapján

Hivatalos megnevezés eredeti nyelven	Consiliul Superior al Magistraturii
Hivatalos megnevezés angolul	Superior Council of Magistracy
Cím	141B Calea Plevnei, 6th district, 060011, Bucharest
Telefonszám	+4 021.319.81.89
Weboldal	www.csm1909.ro
e-mail	international@csm1909.ro
Rövid történet	<p>A Tanácsot először 1909. június 1-jén állították fel, az 1890-es bírói szervezetrendszerrel szóló törvény módosításával.</p> <p>A kommunista rezsim időszakában (1949-1989) megszüntették.</p> <p>1991-ben az új Román Alkotmány elfogadásával hosszú idő után először a Tanács alkotmányos szerv lett. A 2003-as alkotmányi reform alapvető módosításokat vezetett be a Tanács szerepére, struktúrájára, hatásköreire vonatkozóan, valamint felállított egy működőképes és</p>

¹¹ <https://www.ency.eu/members>

	hatékony Tanácsot, amely 2005 januárjában kezdte meg működését.
Alkotmányos / jogi státusza	A Román Alkotmány VI. fejezete – Igazságszolgáltatási hatáskörök, 3. szakasz 133-134. cikk meghatározza a Tanács szerepét és felépítését. A 133. cikk kimondja, hogy a Tanács garantálja az igazságszolgáltatás függetlenségét.
Státuszát rendező jogi aktus	317/2004. számú törvény az Igazságszolgáltatás Legfelsőbb Tanácsáról.
Összetétel	
Összes tag száma	19 tag
Hivatali idő	6 év
Tagok újraválasztása lehetséges?	Nem
A tagok teljes idejű munkaidőben dolgoznak?	Teljes idejű
Felépítés	<ul style="list-style-type: none"> - 14 magisztrátus (9 bíró and 5 ügyész, az igazságszolgáltatás minden szintjéről), a magisztrátusok általános gyűlése által választva és a Szenátus által jóváhagyva - 2 ülnök, a Szenátus által választva - 3 ex officio tag: A Kasszációs Bíróság elnöke, az Igazságügyi miniszter, és a Kasszációs Bíróság szintjén elhelyezkedő Ügyészi Hivatal főügyésze.
Bírák többségben vannak?	Igen, (19 tagból 10 bíró, beleértve a Tanács elnökét is)
Elnökség	<p>Elnök: a tagok közül 1 éves időtartamra választott bíró vagy ügyész. Ha az elnöki pozíciót bíró tölti be, akkor az alelnöknek ügyésznek kell lennie és fordítva.</p> <p>Alelnök: a tagok közül 1 éves időtartamra választott bíró vagy ügyész.</p>
Fő kompetenciák:	
Bírói / ügyészi karrier	A Tanács biztosítja a bírói karrier kompetencia kritériumait, dönt a bírói karrierhez kapcsolódó kérdésekben (vezető pozícióba történő kinevezésről, áthelyezésről, kirendelésekről, javaslatot terjeszt elő a vezető pozíció betöltésére, abból történő felmentésre a Kasszációs Bíróságon, javaslatot terjeszt elő az igazságügyi miniszternek a Kasszációs Bíróság szintjén elhelyezkedő Ügyészség vezető tisztségébe történő kinevezésre és abból történő felmentésre.
Igazságügyi képzés	Az SCM koordinálja a Nemzeti Magisztrátusi Intézet tevékenységét és jóváhagyja a bírák és ügyészek éves képzési programját.
Fegyelmi jogkör	A bírák és ügyészek fegyelmi ügyeiben az SCM különböző szekciói járnak el. Döntéseik ellen az SCM

Etika	<p>Plenáris üléséhez lehet fellebbezni.</p> <p>A Tanács hagyja jóvá az igazságügyi etikai kódexet és biztosítja a szakmai etika betartását.</p>
Véleménynyilvánítás a jogalkotási folyamatban / egyéb véleményalkotás	<p>A Tanács igazságszolgáltatásra vonatkozó másodlagos jogi aktusokat dolgoz ki és fogad el, valamint tanácsot ad az igazságszolgáltatás tevékenységére vonatkozó normatív aktusok tervezetével kapcsolatosan, valamint az igazságügyi miniszter által jóváhagyott rendelettervezetokről.</p>
Egyéb kompetenciák	<p>Védi az igazságszolgáltatás függetlenségét, valamint a bírák és ügyészek függetlenségét, pártatlanságát és szakmai hírnevét.</p> <p>Hozzájárul a bíróságok és ügyészségek hatékony szervezéséhez és működéséhez.</p> <p>Jóváhagyja a bírák és ügyészek elleni körözést, őrizetbe vételt és előzetes letartóztatását.</p>
Döntések jellege	<p>Közigazgatási jellegű</p>
Felülvizsgálat	<p>A Román Alkotmány rendelkezései alapján a Tanács által hozott döntések véglegesek és megtámadhatatlanok. Ez alól kivételt képez a magisztrátusok fegyelmi ügyeiben hozott döntések, amelyeket a Kasszációs Bíróság előtt lehet megtámadni, valamint a Tanács azon döntései, amelyek a magisztrátusok karrierjével és az őket megillető jogokkal kapcsolatban születtek, amelyeket jogkérdések tekintetében szintén a Kasszációs Bíróság előtt lehet megtámadni.</p>
Költségvetés	<p>Az SCM önálló költségvetéssel rendelkezik, amelyet évente a Román parlament hagy jóvá.</p> <p>Az 500/2002. számú költségvetési törvény, valamint a 69/2010. számú költségvetési felelősségről szóló törvény értelmében a Pénzügyminisztérium meghatározza a kiadási plafont.</p> <p>Az SCM a Pénzügyminisztérium számára megküldi saját költségvetési javaslatát, amely szerepel a költségvetési törvénytervezetben. Az egyes tervezeteket a Kormány jóváhagyását követően a Parlament fogadja el.</p>

